

Πρώτη έκδοση
10.000 αντίτυπα

ΜΑΙΡΗ ΚΟΝΤΖΟΓΛΟΥ

*Πέρα από τα
Παλιά Ασήμια*

ΜΕΤΟΙΧΜΙΟ

Έλσα και Άλεξ

Είχαν ανταμώσει στην αυλή του αρχοντικού της Καισάρειας. Εκείνη ακόμη τυλιγμένη στα πλοκάμια των οραμάτων που την περίμεναν στο προγονικό σπίτι, εκείνος ανήσυχος και αποφασισμένος.

«Θέλω να σου πω...» της είχε ψιθυρίσει, και η γυναίκα τον είχε κοιτάξει με ένα βλέμμα αλλιώτικο, πλημμυρισμένα τα μάτια της από εικόνες και αδειανά από τα πάντα. Πώς μπορεί να συνέβαινε αυτό;

Φοβήθηκε για μια στιγμή ο άνθρωπος τι μπορεί να είχε δει εκεί μέσα, φαντάσματα; Έδιωξε τη σκέψη από το μυαλό του. Ήταν ένας πρακτικός τύπος αυτός, ένας ατόφιος Αμερικάνος, έπρεπε να της μιλήσει. Ο χρόνος τέλειωνε και η Έλσα βουτούσε όλο και πιο βαθιά στο παρελθόν, κάπου θα συναντιόνταν, μπορεί και στον βυθό, και τότε θα του καταλόγιζε τη σιωπή.

Ήταν αποφασισμένος να της φανερώσει αυτό το εκπληκτικό που του είχε συμβεί τόσο γρήγορα. Σχεδόν από την αρχή είχε αρχίσει να το σκέφτεται. Βάσιμες υποψίες τον ωθούσαν στο να σιγουρευτεί, έτσι τουλάχιστον του φαινόταν, και να που δεν είχε πέσει έξω τελικά. Αντίθετα, η Έλσα έδειχνε πως βρισκόταν σε άλλο μήκος κύματος και πως ο νους της δεν πήγαινε κατά κει.

«Σόιλε, Έλμερ, σόιλε...» τον είχε διατάξει στα τούρκικα με μια παράξενη δύναμη, και –πράγμα αδιανόητο– να ακόμα ένα θαύμα, λοιπόν! Ο Άλεξ είχε καταλάβει τι του ζητούσε.

«Ο παππούς μου...» ψιθύρισε. «Ο παππούς μου, Έλσα, ήταν ο Έλμερ Αλεξάντερ Κάρτερ. Αυτός που αγάπησε η γιαγιά σου η Σεβαστή. Αυτός που την αγάπησε και δεν την ξέχασε ποτέ...»

Οι θόρυβοι όλοι από τον δρόμο θαρρείς και είχαν σβήσει και η γη είχε πάψει να γυρίζει, κι ας της ερχόταν μια ζάλη εκείνη τη στιγμή λες και έκανε χιλιάδες στροφές ο πλανήτης.

«Το ξέρω» του είπε απλά και τον ξάφνιασε τόσο, που ούτε να ρωτήσει πρόλαβε πώς και από πότε. «Το ξέρω» επανέλαβε και έδειξε με το κεφάλι προς το σπίτι. «Πριν λίγο... εκεί μέσα άκουσα φωνές παιδικές... φωνές και ποδοβολητό στη σκάλα. Ο Μποδοσάκης θα ήταν που έτρεχε... Άκουσα και γέλια, πολλά γέλια. Α, τα παλιόπαιδα, τα παλιόπαιδα! Βρήκα... είδα και το παράθυρο της μεγάλης σάλας. Από εκείνο η Σεβαστή παρατηρούσε τον δρόμο και λαχταρούσε να δει τον αγαπημένο της να έρχεται... Άκουσα το κλικ κλοκ από τις οπλές της Ιππολύτης... το σουρφ σουρφ από τις παντούφλες της Πολυτίμης... το τακ τακ από τις κεχριμπαρένιες χάντρες που έπεφταν η μια πάνω στην άλλη καθώς τις έπαιζε ο Μποντός, ο παππούς της Σεβαστής, της δικιάς μου γιαγιάς. Ήταν όλοι εκεί... Περιστέρια φτερούγιζαν, μετάξια θρούιζαν, το αίμα του Χριστού στάλαζε πάνω στα κόκκινα μαλλιά της Συνασίτισσας, μπερδεύονταν τα κόκκινα, ξέρεις... Ύστερα ήρθε...»

* Λέγε, μίλα, Έλμερ...

Και ένα δυνατό ρίγος τάραξε το κορμί της, την έκανε να παγώνει λες και ήταν Δεκέμβρης μήνας και περπατούσε γυμνή πάνω στο χιόνι και μέσα στους αέριδες. «Ήρθε... Μια γυναίκα στεκόταν στην κορυφή της σκάλας, έτρεμε το κεφάλι της και με ρώτησε γιατί άραγε άργησα... Με περίμεναν, έτσι μου είπε. “Θέλουν να φύγουν πια... Τ’ ακούς;” μου είπε. Και μετά με μάλωσε που σ’ άφησα έξω, λέει... Μου ζήτησε... “Πες του *ξένου* να έρθει μέσα” μου είπε και πως το λάθος ήταν δικό της. Και τότε κατάλαβα ποιος ήσουν... ποιος είσαι...»

Κοιτάζονταν αμίλητοι και η Έλσα έτρεμε, ενώ οι κόρες των ματιών της είχαν διασταλεί τόσο, που είχε χαθεί το λευκό του βολβού· όλο καφέ, όλο σκούρο, τρομακτικό! Δεν πίστευε αυτό που ζούσε ο Άλεξ, ένας πρακτικός Αμερικάνος ήταν, το επαναλάμβανε συνέχεια στον εαυτό του, ένας άνθρωπος που είχε φάει με το κουτάλι τη ζωή και πίστευε ακράδαντα πως όλα τα είχε ζήσει. Και όμως... Όμως τώρα αισθανόταν να έχει πιαστεί στα μάγια αυτής της παράξενης γης. Ανεξήγητα και υπερφυσικά όλα όσα συνέβαιναν. Αόρατο χέρι τον είχε σηκώσει από μια ήπειρο στην άλλη άκρη του κόσμου και τον είχε ρίξει εδώ, δίπλα στα ηφαίστεια, στις υπόγειες πολιτείες και στις σιωπηλές κοιλάδες με τα λαξενμένα βράχια, και πάνω σε μια γυναίκα που φορούσε σαν δέρμα το παρελθόν των άλλων.

Στεκόταν μπροστά στην καγκελόπορτα της αυλής που πίσω της σφάλιζε μια οικογενειακή ιστορία διακοσίων χρόνων, μια ιστορία που είχε κοπεί με σπάθα ατσάλινη, είχε διαρραγεί απότομα και ξαφνικά, όπως όλων των Ελλήνων

της Μικρασίας. Αυτή η ιστορία όμως είχε αφήσει πολλές ανοιχτές πληγές πίσω της, πολλές αναπάντητες ερωτήσεις, είχε αφήσει κι έναν έρωτα μισό. Κανείς δεν το ήξερε, και όμως ακόμη ο έρωτας εκείνος αιμορραγούσε.

Έπεσε παραιτημένη στο πέτρινο τοιχάκι η Έλσα, δεν τη βαστούσαν άλλο τα πόδια της και ρίχτηκε με την πλάτη μήπως και στηριχτεί. Δεν της φέρθηκε με ευγένεια εκείνο. Αδρή και άγρια, η επιφάνειά του την έγδαρε, την πόνεσε κάπως, και το τσουξίμο της γρατσουνιάς τη συνέφερε, κα-τάφερε να μισοβγεί από το όραμα που ακόμη την τύλιγε μέσα στις αναθυμιάσεις του.

«Πώς θα 'ταν άραγε τα πράγματα αν η Μακρίνα είχε καταλάβει το λάθος της και είχε επιτρέψει τον γάμο ανάμεσα στη Σεβαστή και στον Έλμερ; Τίποτα από όσα ακολούθησαν δεν θα είχε συμβεί, θα γυρνούσαν όλοι μαζί στην Ελλάδα, μπορεί και στην Αμερική να πήγαιναν, ποιος να ξέρει... Σίγουρα και η Ελισσώ θα είχε γλιτώσει, δεν θα είχε προλάβει να της κάνει τέτοιο κακό ο Ιορδάνης. Αν ήταν αλλιώς...» μουρμούρισε και τον ξάφνιασε πάλι. Θα περίμενε να του κάνει ερωτήσεις για τον παππού του και γιατί δεν της είχε από την αρχή φανερώσει ποια ήταν η σχέση του με τον Έλμερ.

Προσπάθησε να συγκεντρωθεί, να ανασυντάξει λογική και ψυχραιμία. Δεν υπήρχε φυσικά απάντηση στο ερώτημα που έθετε η Έλσα. Η ζωή τα είχε φέρει έτσι, η ζωή και η μοίρα που είχε καθορίσει, καθώς φαίνεται, και τη δική τους συνάντηση εδώ. Πάλι εδώ, στον ίδιο τόπο και πάλι, ογδόντα χρόνια αργότερα.

«Τη μοίρα του κανείς δεν την αποφεύγει τελικά...» είπε και παραξενεύτηκε πάλι με τα δικά του λεγόμενα. Μόλις είχε διατυπώσει κάτι που μέχρι πριν από ένα δευτερόλεπτο θα το θεωρούσε απόλυτα μπανάλ και ολοκάθαρο κλισέ. Τώρα όμως το πίστευε απόλυτα.

«Το πεπρωμένον φυγείν αδύνατον, αυτό έλεγαν οι αρχαίοι Έλληνες» μετέφρασε για εκείνον η Έλσα.

«Τότε ας μην πάμε κόντρα, εμείς θα χάσουμε» την έπιασε από το παγωμένο χέρι και την τράβηξε κοντά του, την έπιασε που έτρεμε σαν το ψάρι.

Ο καφές που ήπιαν στο πάρκο ήταν πικρός και τα λόγια φαρμακώνονταν πριν βγούνε από τα χείλη. Η Έλσα, όσο περνούσε η ώρα και συνερχόταν από ό,τι είχε βιώσει μέσα στο προγονικό σπίτι –όνομα δεν του έδινε, δεν είχε ξεκαθαρίσει αν ήταν της φαντασίας της ή πραγματικότητα, α, ναι, ακόμα και αυτή την εκδοχή είχε σκεφτεί–, όσο περνούσε η ώρα είχε αρχίσει να αισθάνεται κάπως προδομένη, γιατί ο Άλεξ δεν της είχε πει τις υποψίες του. Προδομένη... Μεγάλη λέξη, βαριά, μπορεί και να μην ταίριαζε στην περίπτωσή τους. Σιγά τη σχέση που είχαν δηλαδή! Ας πούμε καλύτερα θιγμένη τότε, για να είμαστε ρεαλιστές.

Και του έκανε την ερώτηση που ακούστηκε περισσότερο σαν κατηγορώ παρά σαν απορία. Το περίμενε εκείνος, προετοιμαζόταν ώρα, αλλά πάλι ήταν δύσκολο. Πίστευε πως είχε δίκιο η Έλσα, δικό του ήταν το πρόβλημα, σίγουρο αυτό. Αν και η «σατανική» –έτσι την είχε χαρακτηρίσει– σύμπτωση βρισκόταν συνέχεια στο μυαλό του, συγχρόνως του

φαινόταν και τόσο απίστευτη, ώστε ήταν σίγουρος πως κάτι θα συνέβαινε, ένα ασήμαντο γεγονός ή, αντίθετα, κάτι πολύ σπουδαίο και θα ανέτρεπε όλο αυτό το σενάριο. Το σενάριο που περισσότερο με επιστημονική φαντασία έμοιαζε παρά με την αλήθεια. Και όμως...

«Όταν γυρίσαμε από την Κόνια, από το... Πώς το λες εσύ; Από το Ικόνιο, εκεί, μετά τους δερβίσηδες και... την ένωση του ανθρώπου με τον Θεό. Θυμάσαι; Σου είχα πει πως ήθελα κάτι να σου δείξω. Τότε είχα σχεδόν βεβαιωθεί, ήθελα να διασταυρώσουμε τα στοιχεία... όπως λένε και στις αστυνομικές ταινίες. Βλέπεις, ποτέ δεν ήμουν απόλυτα σίγουρος ούτε και ήξερα πώς θα αντιδρούσες... Μπορεί να με κοροΐδευες, να με περνούσες για φαντασιόπληκτο, μπορεί να σου έκανα και κακό χωρίς να το θέλω... Σήμερα μόνο, μόλις μου έδειξες το σπίτι... Δεν μπορεί, δεν γίνεται να υπήρχαν δύο τόσο όμοια κτίρια στην Καισάρεια! Έτσι ακριβώς μου το είχε περιγράψει ο παππούς μου, με την παραμικρή λεπτομέρεια. Βλέπεις, Έλσα, καλή μου, εγώ μεγάλωσα μαζί του, πάντα μου μιλούσε για εκεί... για εδώ. Κάποτε, λίγο πριν πεθάνει, αφού είχε “φύγει” και η γιαγιά, κάποτε μου τα διηγήθηκε όλα και με κάθε λεπτομέρεια, άσχετα αν εγώ δεν τα συγκράτησα παρά μόνο σε γενικές γραμμές, δεν τους έδωσα τη σημασία που τους άξιζε. Δεν ήμουν ίσως, όχι ίσως, σίγουρα δεν ήμουν σε θέση να καταλάβω τόσο... τόσο μεγάλη και σπουδαία πράγματα. Έζησε πολλά χρόνια ο παππούς μου, θα κόντευε τα εκατό όταν πέθανε. Δυστυχώς δεν ήμουν κοντά του, έφυγε έρημος, όπως έρημος είχε ζήσει, πίστεψέ με. Μπορεί να είχε μια γυναίκα που τον αγαπούσε

πολύ, αλλά να ξέρεις πως βίωσε μεγάλη ερημιά ο Έλμερ. Δεν ξέχασε ποτέ τη Σεβαστή. Ήταν ανίκανος να αγαπήσει και οποιονδήποτε άλλον ύστερα από εκείνη, ο ίδιος μου το εξομολογήθηκε, ούτε καν τον γιο του, τον πατέρα μου. Μόνο εμένα... Ίσως μόνο εμένα να αγάπησε βαθιά, ίσως... γιατί... Γιατί είχε πάψει πια να ελπίζει πως θα μπορούσε να είναι με εκείνη. Μπορεί όμως και να είχε τύψεις, σίγουρα είχε πολλές τύψεις, άλλες αδικαιολόγητες, άλλες απόλυτα βάσιμες. Θυμάμαι πως λυπόταν γιατί πίστευε πως είχε δώσει σε όλους μεγάλη δυστυχία».

Τον άκουγε και δεν τον άκουγε, στριφογυρίζοντας στο άσχημο πλαστικό κάθισμα. Ήθελε να μάθει από εκείνον κυρίως γιατί δεν της είχε μιλήσει από την αρχή, αλλά όσα είχε βιώσει μέσα στο σπίτι έδιωχναν όλες τις άλλες σκέψεις μακριά, δεν άφηναν χώρο και νηφαλιότητα να ακούσει όπως ήθελε, να καταλάβει ή να διατυπώσει και άλλες απορίες. Η αίσθηση πως όλα τα είχε φανταστεί μια κέρδιζε και μια οπισθοχωρούσε, και τότε, ααα τότε... Τότε, η πεποίθηση πως οι ψυχές την περίμεναν μέσα εκεί τράνευε και έκανε την καρδιά της να σπαρταρά. Η κρίση της ασφαλώς και δεν λειτουργούσε με την πιο κοφτερή της πλευρά, και αυτό είχε σαν συνέπεια, ενώ ήθελε να ακούσει την απάντηση του Άλεξ και ίσως να τα βάλει και μαζί του, είχε σαν συνέπεια να ρίχνει αλλού το κέντρο βάρους ή, καλύτερα, να μην μπορεί να εξισορροπήσει τι ήθελε πρώτα να μάθει. Γιατί δεν της είχε πει από την αρχή τις υποψίες που του είχαν γεννηθεί ή λεπτομέρειες για το τι ήξερε αυτός για εκείνη την ιστορία;

Αποφάσισε τελείως ασυναίσθητα το δεύτερο. Κάτι μέσα

της την οδηγούσε να κάνει ό,τι και ο Άλεξ. Να πιστέψει στα θαύματα.

«Έχω το ημερολόγιο της γιαγιάς μου εδώ...» χτύπησε με την παλάμη την τεράστια τσάντα της, που, εξουθενωμένη από το βάρος με το οποίο τη φόρτωνε, άραζε στη διπλανή, εξίσου πλαστική, καρέκλα. «Κάτι σαν ημερολόγιο τέλος πάντων, μη φανταστείς... Θα πρέπει να... Πώς το είπες; Να διασταυρώσουμε τα στοιχεία...» και έκανε πως γελούσε. Μα ήταν και εκείνο το γέλιο πικρό.

«Κι εκείνοι οι ήλιοι πάνω στην εσάρπα σου...» μουρμούρισε αυτός, σαν να μην την είχε ακούσει.

Ήταν το ίδιο συνεπαρμένος, κι ας μην είχε δει τα φαντάσματα, ας μην είχε ακούσει τις φωνές στο αρχοντικό των Χατζηαβράμογλου, ήταν το ίδιο προβληματισμένος με το παιχνίδι της μοίρας. Αν και καταλάβαινε πως η Έλσα, ειδικά ύστερα από την επίσκεψη στο σπίτι της οικογένειάς της, χρειαζόταν χρόνο να επεξεργαστεί τα δεδομένα και να βγάλει τα συμπεράσματά της, γοητευμένος από όσα συνέβαιναν, άφηνε το μυαλό του ελεύθερο να πηγαινοέρχεται στις αλληπάλληλες συμπτώσεις, στις συνθήκες όπως διαμορφώνονταν με το πέρασμα των πρώτων ημερών και σε εκείνες τις μικρές, φαινομενικά ασήμαντες, λεπτομέρειες που σιγά σιγά είχαν γεμίσει το καλάθι της βεβαιότητάς του.

«Ήταν και οι ήλιοι... Ξέρεις, το πρώτο βράδυ όταν σε είδα να τη φοράς... Είχα ακούσει τόσα για μια εσάρπα με κεντημένους ήλιους. Έχω και φωτογραφία...»

«Ποια εσάρπα;...» σάστισε ακόμα περισσότερο. «Δεν είναι κειμήλιο... Πριν λίγα χρόνια την αγόρασα και ήταν

ολοκαίνουργια. Θαυμάσια μεν, αλλά... αλλά made in China. Μη, μη μου πεις πως και η Σεβαστή, η γιαγιά μου η Σεβαστή, είχε ίδια εσάρπα;» Και βλέποντάς τον να της γνέφει «ναι», «Πάμε!» πρόσταξε χωρίς σκέψη. «Πρέπει να βρεθούμε μόνοι. Όταν την είδα σε κάποιο κατάστημα, την ερωτεύτηκα τόσο παράφορα, που είχα πει στον άντρα μου πως ήταν δική μου, πως την ήξερα από πάντα. Πάμε, θέλω να δω όλα όσα έχεις».

Η Έλσα ήταν πεπεισμένη πως είχε απόλυτη ανάγκη να μείνει μόνη της εκείνο το βράδυ, ασφαλώς αφού θα είχε δει πρώτα όσα «ενθυμήματα» είχε μαζί του ο Άλεξ. Το είχε ανάγκη γιατί χρειαζόταν να βάλει σε τάξη τις σκέψεις και τα συναισθήματά της, που κάθε τόσο την έκαναν να μην μπορεί να ελέγξει τα δάκρυστά της, τα οποία είχαν ξεκινήσει μια αυτόνομη πορεία. Εξουθενωμένη από τις συγκινήσεις –και τα δάκρυα–, τη ζέστη και την κούραση, όταν έφτασαν στη ρεσεψιόν του υπερμοντέρνου ξενοδοχείου, δεν σκέφτηκε καν να αρνηθεί να μείνει στο ίδιο δωμάτιο με τον Άλεξ όταν τους είπαν πως το μόνο διαθέσιμο εκείνη τη στιγμή ήταν ένα δίκλινο. Και έτρεξαν βιαστικοί στο ασανσέρ, προς μεγάλη έκπληξη του ρεσεψιονίστ, που έκανε πονηρές σκέψεις: Δεν κρατούνται τα πουλάκια μου, να βρεθούν μόνα τους... Και κούνησε αποδοκιμαστικά το κεφάλι του. Έτσι ήταν αυτοί οι δυτικοί, κανένα πρόσχημα, ούτε ιερό ούτε όσιο.

Το δωμάτιο ήταν ευρύχωρο, όχι βέβαια όσο εκείνο στο Προκόπι, αλλά είχε τουλάχιστον δύο ωραίες πολυθρόνες και ανάμεσα τους ένα τραπεζάκι με μάρμαρο, όπου πάνω του ο Άλεξ

αράδιασε αυτά που είχε βρει τότε, σαν είχε πεθάνει ο Έλμερ, αυτά που κρατούσε κρυμμένα τόσα χρόνια – ίσως να τα είχε λησμονήσει κιόλας. Ποιος να ξέρει πια με ακρίβεια τι υπήρχε στο μυαλό ενός ανθρώπου που άγγιζε τον έναν αιώνα ζωής!

«Εδώ είναι» της είπε και άρχισε να αδειάζει μια τσέπη του σακιδίου του. «Κοίτα... το διαβατήριό του. Αυτό, αυτό το χαρτί είναι ο διορισμός του στο Κολλέγιο Ανατόλια. Εισιτήρια από πλοία... Να, εδώ! Απρίλιος 1919... Σκέψου...»

Τα άγγιζε και εκείνη με λαχτάρα αλλά και με σεβασμό. Θολή πια, σχεδόν σβησμένη η φωτογραφία του άγνωστου Έλμερ πάνω στο διαβατήριο, αορίστως της θύμιζε τον Άλεξ, αλλά μπορεί και να ήταν η ιδέα της. Το εισιτήριο κόντευε να διαλυθεί έτσι όπως το είχε φθείρει ο χρόνος, λιγότερο πάντως από την καταστροφή που επιφέρει στους ανθρώπους. Και άλλες φωτογραφίες, το ίδιο θαμπές και εκείνες, ένα ωραίο κτίριο και μπροστά ο Έλμερ με μαθητές – τώρα φαινόταν πόσο ψηλός και ευθυτενής ήταν. Και δυο τρεις άλλες, τα παιδιά φορούσαν άσπρα κοντά παντελόνια, μάλλον κάποια ομάδα θα ήταν.

«Ποδόσφαιρο έπαιζαν, τους μάθαινε και μπείζμπολ ο παππούς μου» της εξήγησε. «Σχολικό έτος 1919-1920» λέει εδώ.

Και εκείνη σκίρτησε. «Λες να είναι ο Μποδοσάκης, ο αδερφός της γιαγιάς μου ένα από αυτά τα αγόρια;»

Δεν ήξερε, δυστυχώς δεν ήξερε. Μάταια προσπάθησε η Έλσα να διαπεράσει τον χρόνο με το βλέμμα της και να ανακαλύψει κάτι, ένα χαρακτηριστικό που θα της δήλωνε αν και ποιος ήταν ο Πρόδρομος Χατζηαβράμογλου του Αβραάμ και της Μακρίνας. Όλα τα αγόρια ήταν μελαχρινά

και είχαν πλούσια μαλλιά. Τα κοίταξε ξανά και ξανά. Σε κανενός το πρόσωπο δεν σκάλωσε η ματιά της, πουθενά η καρδιά της δεν έδωσε έναν διαφορετικό χτύπο.

«Κρίμα, δεν μπορώ...» αποδέχτηκε την πραγματικότητα, και ο Άλεξ ξεδίπλωσε και της έδειξε κάτι κιτρινισμένα χαρτάκια που είχαν λιώσει στα τσακίσματα. Με δυσκολία, γιατί το μελάνι ήταν ξεραμένο και είχε σχεδόν αποκολληθεί από το χαρτί, η Έλσα διάβασε «*Σ' αγαπώ*» και «*Για πάντα δική σου*».

«Δεν υπάρχει αμφιβολία... Είναι τα γράμματα της γιαγιάς μου, ναι, ναι...» και έβγαλε το «ημερολόγιο» από την τσάντα να τον βεβαιώσει, να βεβαιωθεί και η ίδια. Το έβγαλε προσεκτικά, όμως τα χέρια της που έτρεμαν και μια βιασύνη που δεν μπορούσε να ελέγξει άφησαν κάποια φύλλα να πέσουν από μέσα. Τα είδε να στροβιλίζονται για λίγο και μετά να αγγίζουν το πάτωμα. Αντάριασε η καρδιά της και έβαλε τα κλάματα. Τα νεύρα της τσιτωμένα και η ψυχή της ένα κουβάρι είχε ανέβει ως το στόμα.

Κάθισε στα σανίδια να τα μαζέψει και έμεινε εκεί να κοιτάει τα κιτρινισμένα φύλλα του χαρτιού. Τόσο άψυχα και ολοζώντανα μαζί, έμοιαζαν με τα ξέφτια, τα αποκαΐδια μιας ζωής.

Σπάραξε η καρδιά του Άλεξ από την εικόνα της, έβγαλε κάτι από το τσεπάκι του σακιδίου. Ας γλύκαινε τη στιγμή για το κοριτσάκι του.

«Κοίτα εδώ...» Στην ανοιχτή του παλάμη ένα φιλντισένιο χτενάκι για τα μαλλιά, σε σχήμα πεταλούδας, άστραφτε παράξενα και της έστελνε χαρμόσυνο μήνυμα.

«Πόσο όμορφο! Τόσο όμορφο!» το έφερε στο ύψος των

ματιών της μέσα στη χούφτα της. «Υπέροχο!» Και αισθάνθηκε καλύτερα καθώς η ψυχή της αγαλλίαζε. «Θεραπευτική ομορφιά» της έλεγε η ψυχολόγος όταν προσπαθούσε να τη θεραπεύσει από την κατάθλιψη, και ήταν η πρώτη φορά που το αντιλαμβάνόταν με όλη του τη σημασία.

Με απαλές κινήσεις ο Άλεξ πήρε το χτενάκι και το κάρφωσε στα μαλλιά της. Έστερα τη σήκωσε απαλά και την έβαλε να σταθεί μπροστά στον καθρέφτη. Ήδη ένιωθε καλύτερα. Σήκωσε τα μάτια της στο γυαλί, όχι πως την ενδιέφερε η εικόνα της, και χαμογέλασε. Σαν το χτενάκι της Χιονάτης, με αντίθετη δράση όμως. Την είχε κάνει να αισθάνεται πως ήταν η πιο ωραία γυναίκα του κόσμου.

Και δεν έκανε λάθος. Αυτή την εικόνα έδινε, αυτή έβλεπε και εκείνος, και μάλιστα σε δύο φάσεις, μία στην πραγματικότητα και μία στο είδωλο μέσα στον καθρέφτη. Ένα τόσο δα χτενάκι για τα μαλλιά και την είχε γαληνέψει, την είχε κάνει να λάμπει μέσα στη θλίψη της.

Του ήρθε να σκύψει και να την προσκυνήσει, να της φιλήσει τα μαλλιά σαν να ήταν εικόνισμα – είχε δει τους ορθόδοξους να το κάνουν, ποτέ δεν είχε καταλάβει ποια ανάγκη τούς ωθούσε σε κάτι τέτοιο, και να που τώρα ήθελε και ο ίδιος να το κάνει.

«Είναι κι αυτό...» είπε καθώς κατάλαβε πως τώρα που είχε ηρεμήσει η Έλσα είχε φτάσει η μεγάλη στιγμή. «Είναι κι αυτό...» και ξετρύπωσε τη φωτογραφία μέσα από τον σωρό των χαρτιών. «Ήταν καταχωνιασμένο κάτω από τον πάτο του κουτιού. Κρυμμένη ήταν η φωτογραφία αυτή, Έλσα...» και την έτεινε προς το μέρος της.

Την πήρε χωρίς ενδοιασμό, ούτε όμως και με βιασύνη. Ήταν πια έτοιμη για τα πάντα. Μια φωτογραφία δεν ήταν δα και το πιο παράξενο πράγμα του κόσμου. Κύματα ρίγους τη διαπέρασαν όμως μόλις την άγγιξε και ένα αδιόρατο καύσος χάιδεψε την άκρη των δύο δαχτύλων της. Μια φωτογραφία· ήταν ολοφάνερο πως κάποτε θα ανήκε σε μια μεγαλύτερη από την οποία είχε αποσπαστεί, και μάλιστα με το χέρι, με λαχτάρα και ανυπομονησία. Τη χάιδεψε με το βλέμμα, αν και ήταν τόσο παλιά –καμιά αμφιβολία πως είχαν περάσει άκαρδα από πάνω της πολλές δεκαετίες–, τόσο παλιά και τόσο ξεθωριασμένη από τον χρόνο, ωστόσο είχε παραμείνει σχεδόν ανέπαφη, ούτε μία τσάκιση του χαρτιού δεν χαλούσε το πρόσωπο που απεικονιζόταν. Κάποιος την είχε φυλάξει ευλαβικά για να μην πάθει τίποτα.

Ένα κορίτσι... Ένα κορίτσι που χαμογελούσε αχνά, ενώ στα μάτια της σπινθίριζε κάτι... κάτι υπέροχο, κάτι αλλιώτικο, κάτι που δεν μπορούσε να το χαρακτηρίσει. Ήταν και η συγκίνηση, βλέπεις, που τη διακατείχε, ήταν και όλα όσα είχε περάσει εκείνη τη μέρα και την εμποδίζαν να ονομάσει εκείνο το «κάτι» έρωτα.

Το κορίτσι έλαμπε, άστραφτε, είχε πλούσια ανοιχτόχρωμα μαλλιά και φορούσε ένα ρούχο στις πλάτες του, μια εσάρπα κατά πάσα πιθανότητα, μια εσάρπα με σχέδια. Ασυναίσθητα πέρασε το δάχτυλο πάνω από τη φωτογραφία λες και ήθελε να την καθαρίσει, από τη σκόνη του χρόνου ίσως, μπορεί και από το βάρος των αναμνήσεων που κουβαλούσε. Ήταν εκείνη, ήταν αναμφίβολα η γιαγιά της η Σεβαστή, θα την αναγνώριζε και δύο χιλιάδες χρόνια μετά! Ήταν η Σεβαστή στα μικρά της. Άστραφταν τα μάτια της και τα χείλη μισάνοιγαν

σε ένα χαμόγελο που σίγουρα ένα κελαρυστό γέλιο αιχμαλώτιζαν μέσα τους. Ένα γέλιο και ένα τεράστιο «σ' αγαπώ». Τόσο τεράστιο και τόσο ορατό, που έσχιζε τώρα σαν βέλος τις δεκαετίες και ερχόταν να καρφωθεί στο κέντρο των δικών της χλωμών χειλιών. Η Έλσα έφερε το χέρι στο στόμα σαν για να σταματήσει αυτό που επρόκειτο να ειπωθεί.

«Κοίτα! Πρόσεξε εδώ!» την έσωσε ο Άλεξ και την πρόλαβε πριν ξεστομίσει κάτι τόσο άπρεπο όπως το «σ' αγαπώ». Το δάχτυλό του έδειχνε δύο σημάδια στους ώμους της εικονιζόμενης. Τα είχε προσέξει και εκείνη, αλλά δεν τους είχε δώσει σημασία. «Κοίτα, είχα βάλει μεγεθυντικό φακό, είναι ηλίανθοι, είμαι απόλυτα βέβαιος. Μου είχαν κάνει τεράστια εντύπωση. Είχα αποδώσει και το φως του προσώπου της σ' αυτά τα λουλούδια!»

Επιφυλακτική, η Έλσα –αν υπήρχε τέτοια σύμπτωση, αν μόνο υπήρχε, θα έπρεπε να παραδεχτεί πως...– φόρεσε τα γυαλιά και φώτισε καλύτερα τη φωτογραφία με το κινητό της τηλέφωνο. Τα μάτια της καρφώθηκαν σε αυτά που φαινονταν πάνω στους ώμους του κοριτσιού. Τα μισοέκλεισε για να κεντράρει καλύτερα την όρασή της. Ναι, δεν υπήρχε αμφιβολία, ήταν δύο μεγάλοι ηλίανθοι κεντημένοι πάνω σε αυτό που φορούσε η Σεβαστή –ογδόντα δύο; ογδόντα τέσσερα;– χρόνια πριν.

Έτοιμη να καταρρεύσει –τόσα αλλεπάλληλα ραντεβού με τη μοίρα μέσα σε μια μέρα κανείς δεν θα τα άντεχε, πόσο μάλλον αυτή, μια ευάλωτη συναισθηματικά γυναίκα–, «Είναι ηλίανθοι, Άλεξ, έχεις δίκιο...» μουρμούρισε και ασυναίσθητα –τι κι αν συγκράτησε το «σ' αγαπώ», εκείνο βρήκε τρόπο και ξεγλίστρησε–, ασυναίσθητα του φίλησε το εσωτερικό

του καρπού του, έτσι όπως το χέρι του ήταν τεντωμένο μπροστά στα μάτια της κρατώντας τη φωτογραφία.

Σπίθες πετάχτηκαν στον αέρα από εκείνο το άγγιγμα. Την κοίταξε σοβαρός, σπάνια ήταν τόσο. Αν δεν κατέβαζε τα μάτια της γρήγορα, ίσως διαπίστωνε πως έτρεμε κάπως το πηγούνι του. Τα κατέβασε όμως και παρατήρησε την ουλή που ξεκινούσε από τον καρπό του δεξιού του χεριού και ανέβαινε σχεδόν ως τη μασχάλη, στο μέσα μέρος του μπράτσου. Δεν την είχε προσέξει τις προηγούμενες μέρες, ίσως ήταν η πρώτη φορά που το χέρι του βρισκόταν ακριβώς μπροστά στα μάτια της, ίσως και η πρώτη φορά που τον κοιτούσε χωρίς να βιάζεται να αποτραβήξει το βλέμμα της από πάνω του.

Έσυρε το δάχτυλό της κατά μήκος της ουλής. «Πονούσες;» τον ρώτησε και ήθελε να τη φιλήσει, να κολλήσει τα χείλη της για πάντα εκεί πάνω, να τη βυζάζει ίσως.

«Όχι» βόγκηξε ο Άλεξ. «Ήμουν νεογέννητος... Ή λίγων μηνών... Ήταν ένας μικρός όγκος...» και έδειξε με το δάχτυλό του κάτι μικρό και στρογγυλό όταν είδε πως εκείνη δεν κατάλαβε τη λέξη.

Ακούστηκαν τα δευτερόλεπτα να στάζουν από τη βρύση του χρόνου, ταπ, ταπ, ταπ, και να σπαταλιούνται, χωρίς κανείς από τους δύο να κάνει μια κίνηση να τον σώσει.

«Έχω ένα γράμμα... ίσως και περισσότερα από ένα» είπε βιαστική, θέλοντας να κλείσει τον ρουμπινέ για να σταματήσει τη βρύση.

Ταπ, ταπ, ταπ...

«Κι εγώ... πολλά» συμπλήρωσε και εκείνος. Ξηρασία κομμάτιαζε τα χείλη και τη γλώσσα του.

Το συγκληονιστικό τελευταίο μέρος
της τριηλογίας *Τα Παλιά Ασήμια*
που αγάπησαν χιλιάδες αναγνώστες

Μια ιστορία για αθησμόνντες πατρίδες και
αθησμόνντους έρωτες

Καισάρεια, Μερσίνα, Πειραιάς, Θεσσαλονίκη: η πορεία του
Ξεριζωμού, ο επώδυνος δρόμος της προσφυγιάς των Ελλή-
νων της Μικρασίας θα συνδεθεί με την τελευταία πράξη του
δραματικού έρωτα της Σεβαστής Χατζηαβράμογλου και του Έλ-
μερ Αλεξάντερ Κάρτερ.

Τραγικά αδιέξοδα, αποφάσεις ζωής και θανάτου, αιματοβαμμένες
συγκρούσεις θα αναδείξουν τη βαθύτερη ουσία της αγάπης αυτού
του ζευγαριού η οποία θα κληθεί να διασώσει τη συνέχεια της...

Εκμηδενίζοντας τις αποστάσεις, υπερβαίνοντας τις επιταγές της
Ιστορίας, η αγάπη αυτή, ογδόντα χρόνια μετά, θα ενώσει δύο
ανθρώπους την Έλσα και τον Άλεξ από δύο τόσο διαφορετικούς
κόσμους που θα έλεγε κανείς πως ούτε μια κοινή ματιά δεν θα
μπορούσαν να ρίξουν στο ραξευμένο στον βράχο μοναστήρι της
Παναγιάς που χαμογελάει, στην απόκοσμη Μονή των Παλιών
Ασημιών...

ISBN 978-618-03-0348-3

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 80348